

Associació Lectura Fàcil

XERREM DE LLIBRES

L'aigua del Rif

de Montse Flores Pallarès

Material didàctic d'acompanyament a dinamitzadors del club de lectura amb el llibre *L'aigua del Rif*.

“A mi, francament, la immigració no em fa por. Els que em fan por de veritat són els que volen fer-me tenir por amb la immigració. És una realitat que els humans tinguem por, sovint moltes pors, pors diverses. Però la por no és una sensació natural -com el fred o el dolor sinó un sentiment construït, provocat per tot el que ens han ensenyat.”

Josep M. Terricabras

1. No tinc por

Motors de conversa

1. Per començar a parlar ⇨ Parleu de com sou i què feu i del que coneixeu

1. El que més li agrada a l'Ahmed del Marroc són les platges¹. Què és el que més us agrada del vostre poble o ciutat?
2. A l'Ahmed no li agrada ser el gran de la classe.² Quan esteu en un grup, què preferiu, ser els més grans o els més petits? Doneu importància a les edats de les persones que us envolten? Per què?
3. L'Ahmed explica que a Rubí diu que és el fill de la Fatma, la del mocador, del 4rt 3a; al Marroc li diuen que és el fill de la Fatma, la filla de la Rashida.³ Com creieu que us descriuen els vostres veïns o coneguts de l'entorn proper? T'imagines com us descriurien les persones marroquines si anéssiu a viure al Marroc?
4. L'Ahmed té tres germans i una germana.⁴ I vosaltres, teniu germans? I cosins? Us hi assembleu?
5. Com és la vostra ciutat, poble o carrer? Ho podríeu comparar amb algun altre? ⁵

2. Per llançar-se a parlar ⇨ Parleu del que recordeu

6. L'Ahmed s'ha hagut de passar uns dies a casa i diu que sembla el rei del sofà.⁶ Recordeu algun moment en què vau haver de descansar durant uns dies (perquè estàveu malalts, etc.)? Què us va passar i què fèieu per distreure-us?
7. Hi ha situacions que fan pujar l'adrenalina, com li passa a l'Ibraim quan robava⁷. Recordeu alguna situació que us hàgiu fet pujar l'adrenalina? Pujar en una atracció, en situacions de risc, etc.
8. El Celes i l'Ahmed sempre s'asseuen al final de l'aula.⁸ Recordeu experiències de quan anàveu a l'escola? On sèieu? Amb qui? Com era l'escola? I els professors?

3. Per parlar millor ⇨ Parleu del que sabeu fer i del que penseu

9. A l'Ahmed sempre li posen notes a l'agenda perquè no fa els deures. Com us organitzeu per fer gestions diàries (comprar, netejar, treballar, etc.)?
10. L'Ahmed creu que ningú no el trobarà a faltar⁹. Què els diríeu, als seus companys, perquè l'Ahmed no tingués aquesta sensació?
11. A l'Ahmed li agradaria ser un tros del paisatge del Rif o un tros vermell de Rubí.¹⁰ I vosaltres, què seríeu si poguéssiu ser alguna cosa de la natura o del teu entorn? Per què?
12. L'Ahmed explica que per al seu germà Ibraim el valor de les coses el fixava la rapidesa amb què les havia robat.¹¹ I per a vosaltres, quan prenen valor les coses?
13. Què en penseu de la frase que l'Ahmed sempre recorda? "Sinó puc viure al lloc que estimo, he d'estimar el lloc on m'ha tocat viure".

¹ Referència a la pàgina 12: "El que més m'agrada del Marroc són les platges."

² Referència a la pàgina 17: "Sóc el més gran de la classe i això no m'agrada."

³ Referència a la pàgina 14: "Durant l'any, a Rubí, sóc el fill de la Fatma, del 4t 3a, la Fatma, la marroquina, la del mocador (...). I a l'estiu, al Marroc, sóc el fill de la Fatma, la filla de la Rashida."

⁴ Referència a la pàgina 14: "Tinc tretze anys. Tres germans i una germana. Ibraim, Samir, Sulayman i Zahwa."

⁵ Referència a la pàgina 17: "La Basma sempre ens pregunta si Berkanes és gran com Barcelona i jo mai no sé què li he de respondre."

⁶ Referència a la pàgina 11: "El despertador ha deixat de funcionar. Després de tants dies sense anar a l'institut, semblo el rei del sofà."

⁷ Referència a la pàgina 15: "L'Ibraim valorava poc les coses que havia robat sense esforç. En canvi, (...) les que feien pujar l'adrenalina, els robatoris que li havien fet sentir el cor a la gola, aquests objectes eren els més valuosos."

⁸ Referència a la pàgina 18: "Com que m'assec al final de l'aula, ningú no em trobarà a faltar..."

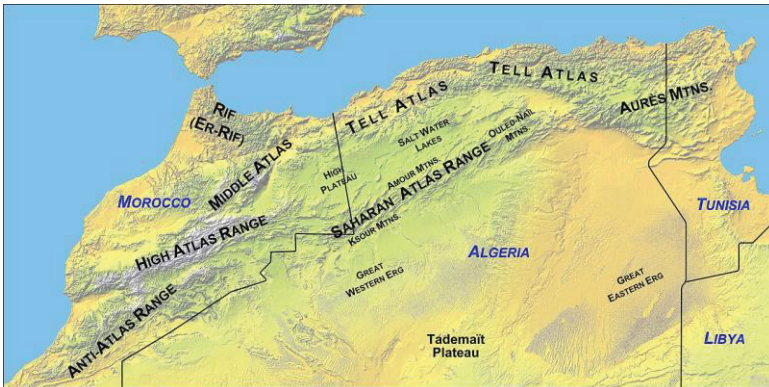
⁹ Referència a la pàgina 18: "...ningú no em trobarà a faltar."

¹⁰ Referència a la pàgina 12: "Voldria ser una muntanya de terra vermella, voldria ser una rajola de la costa del Rif. I, si no pot ser, voldria ser un tros vermell (...), de la meua ciutat. La meua ciutat d'aquí, Rubí."

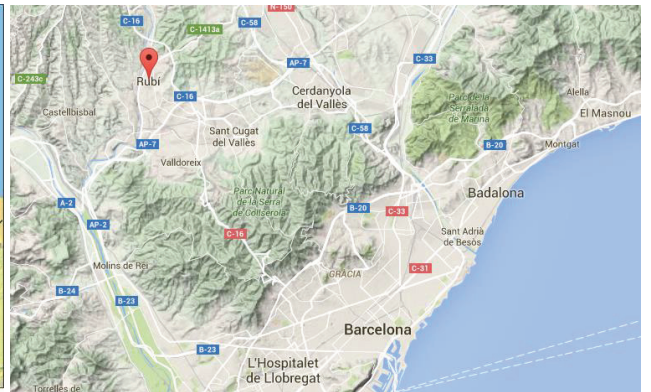
¹¹ Referència a la pàgina 15: "El valor de les coses el fixava la rapidesa amb què les havia robat."

1. No tinc por

Les imatges

Mapa del Rif

Mapa de Rubí

Les expressions

Viure a mil per hora: viure molt ràpid.

Posar la pell de gallina: emocionar-se.

La cançó. *Venim del Nord, venim del Sud*, de Lluís Llach

El primer capítol ens situa un l'experiència d'un adolescent marroquí, del Rif, que viua a Rubí i ens fa sentir els contrastos de com se sent en un lloc i en l'altre. Com diu el Lluís Llach, venim del nord i del sud, de terra endins i de mar enllà. I cal caminar per poder ser.

Venim del nord,
venim del sud,
de terra endins,
de mar enllà,
i no creiem en les fronteres
si darrera hi ha un company
amb les seves mans esteses
a un pervindre alliberat.
I caminem per poder ser
i volem ser per caminar.

Venim del nord,
venim del sud,
de terra endins,
de mar enllà,
i no ens mena cap bandera
que no es digui llibertat,
la llibertat de vida plena
que és llibertat dels meus companys.
I volem ser per caminar
i caminar per poder ser.

L'explicació: L'origen de la paraula berber, habitants del Rif

El Rif és una regió muntanyenca del nord del Marroc, a la costa del mar Mediterrani, entre les ciutats de Tetuan i Oujda. Era una de les cinc divisions administratives en què es dividia el Protectorat Espanyol al Marroc, amb capital a Villa Sanjurjo.

Els seus habitants són berbers (o amazics) i l'idioma matern de la major part de la població és el rifyeny o tarifit, encara que la majoria parla també l'àrab (oficial) i el francès i el castellà com a principals llengües estrangeres.

Amazic és el nom amb què s'autoanomenen els pobladors originals del nord d'Àfrica, tradicionalment coneguts com a *berbers*. El mot *berber* procedeix de l'adaptació de la paraula àrab, *barbr*, amb què els àrabs, arribats d'Orient al segle VII dC per conquerir el nord d'Àfrica, van denominar la població indígena que s'hi van trobar. Aquest terme té connotacions negatives ja que deriva de la paraula llatina *barbari* que significa "fora de la cultura clàssica, no romanitzats, no civilitzats", que alhora prové del grec *bárbaros*, que era emprat pejorativament pels grecs en referir-se a tots aquells que no parlaven grec.

Amazic, en canvi, significa "home lliure". Des de mitjans del segle XX s'empra aquesta apel·lació original, tot i que encara se'ls coneix força pel nom de *berbers*, el terme pejoratiu i importat, per a reagrupar totes les ètnies amazigues (Cabils, chleug, rifyenys, etc.)

Activitats en grup. Ara tots plegats (ATP)

1. Per parelles, ordeneu la llista de criteris per donar valor a les coses que hi ha a continuació i argumenteu als altres companys perquè ho heu ordenat així. Intenteu arribar a un consens conjunt d'ordre amb tot el grup.

a. El temps per aconseguir-les	c. El valor sentimental	e. El motiu de tenir-les (necessitat, plaer, etc.)
b. El preu	d. L'esforç per aconseguir-les	f. L'ús

2. Trieu del capítol una frase que us agradi i expliqueu al companys per què l'heu triada. Un cop hagueu sentit totes les frases compareu-ne dues i expliqueu quina d'aquestes us agrada més o menys i per què.

Activitats per preparar a casa i compartir

L'Ahmed explica que Rubí vol dir "riu vermell".¹² Busqueu l'origen del nom del vostre lloc d'origen (nom de la ciutat, d'un poble, d'un carrer, etc.) i a la sessió següent expliqueu-lo als companys.

NOTA: Si aquest és l'últim capítol que s'ha llegit al llarg de la sessió, demaneu que algun xerraire en faci un resum per explicar-lo al principi de la següent sessió.

---

¹² Referència a la pàgina 12: "A l'institut em van explicar que Rubí vol dir "riu vermell."

Aquesta és una mostra del material. Si us interessa consultar el dossier complet, cal que us adreceu a l'adreça de correu electrònic junts@cal.cat o xerrem@cal.cat.

Moltes gràcies.

CAL (Coordinadora d'Associacions per la Llengua catalana)

Carrer Olzinelles, 118

08014 Barcelona

Tel. 93 415 90 02

www.cal.cat

cal@cal.cat

